

PRACE NAUKOWE

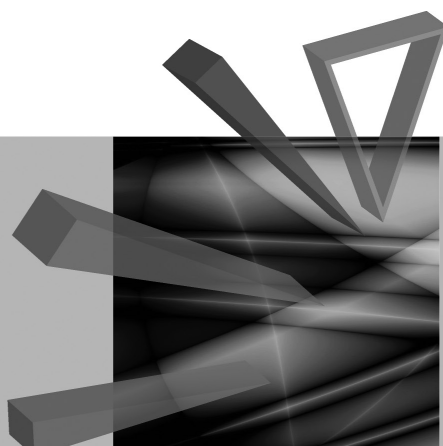
Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

296

Kryzys finansowy a programowanie rozwoju jednostek przestrzennych

Redaktorzy naukowi

Stanisław Korenik

Anna Mempel-Śnieżyk

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2013

Redaktor Wydawnictwa: Aleksandra Śliwka

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: K. Halina Kocur

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie

wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2013

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-318-2

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk: Drukarnia TOTEM

SPIS TREŚCI

Wstęp	9
Agata Bury: Deficyt budżetowy w jednostkach samorządu terytorialnego na przykładzie województwa łódzkiego	11
Piotr Bury, Paweł Dziekański: Sytuacja finansowa powiatów województwa świętokrzyskiego w latach 2008-2010	24
Jacek Chądzyński: Współpraca polskich gmin z organizacjami pozarządowymi – prezentacja wyników badań	36
Adam Dąbrowski: Rewitalizacja jako instrument polityki rozwoju regionalnego w wymiarze lokalnym.	46
Niki Derlukiewicz: Działania podejmowane w Unii Europejskiej na rzecz wspierania innowacyjności gospodarki	56
Dariusz Głuszczyk: Strategia, polityka i system innowacji w regionie – ujęcie teoretyczne	65
Piotr Hajduga: Specjalne strefy ekonomiczne w Polsce a kryzys finansowy i gospodarczy	76
Krzysztof Heffner, Brygida Klemens: Koncepcje zmian i nowe procesy przestrzenne na obszarach wiejskich w Polsce	90
Marian Kachniarz: Konsolidacja a efektywność w ochronie zdrowia	102
Magdalena Kalisiak-Mędelska: Idea miast partnerskich. Przykład Łodzi ..	113
Iryna Kaminska: Financial tools of stimulation of social and economic development of a region	129
Nadiya Khvyshchun: Sytuacja finansowa regionów Ukrainy: okres przed- i pokryzysowy	139
Brygida Klemens: Dostęp do usług publicznych na obszarach wiejskich województwa opolskiego	151
Stanisław Korenik: Globalizacja i gospodarka oparta na wiedzy a nowa przestrzeń gospodarcza	164
Lubov Kovalska: Questions of the assessment and building of Ukraine regions competitiveness	176
Agnieszka Krześ: Rozwój infrastruktury transportu i łączności dużych miast Dolnego Śląska w dobie kryzysu	186
Andrzej Łuczyszyn: Globalizacja i lokalizm w rozwoju lokalnym – wybrane elementy	197
Marian Maciejuk: Fundusze unijne jako źródło zasilania budżetów jednostek samorządowych na Dolnym Śląsku	205
Anna Mempel-Śnieżyk: Władze samorządowe a programowanie rozwoju lokalnego	215

Katarzyna Miszczak: Sytuacja społeczno-gospodarcza polskich województw w dobie obecnego kryzysu finansowego	227
Jarosław Michał Nazarczuk: Specjalne strefy ekonomiczne motorem wzrostu w czasach kryzysu?	241
Mirosława Marzena Nowak: Wpływ spółdzielni mleczarskich na przemiany przestrzenne, ekonomiczne i środowiskowe we współczesnej gospodarce.....	251
Oğuz Özbek: Demarcation problem of spatial planning in the normative regions of Turkey: the provincial development strategy of Kayseri.....	261
Valentina Pidlisnyuk, Lesia Sokol: Approaches to the implementation of sustainable agriculture at the local level: case of Kyiv region, Ukraine	270
Andrew B. Pochtovyuk, Katerina A. Pryakhina: Regional aspects of the management of higher economic education in Ukraine.....	277
Aldona Podgórnjak-Krzykacz: Samorząd gminny w relacjach z administracją rządową – prezentacja wyników badań	285
Jacek Potocki, Zbigniew Piepiora: Uwarunkowania rozwoju rekreacji zimowej we wschodnich Karkonoszach	295
Małgorzata Rogowska: Gospodarka oparta na wiedzy w dobie globalizacji	308
Karolina Rosomacha: Sytuacja Republiki Czeskiej w kontekście rozwoju regionalnego po roku 2000	317
Małgorzata Twardzik: Znaczenie centrów handlowych dla funkcjonowania jednostek osadniczych w strefie zewnętrznej metropolii w województwie śląskim.....	327
Kinga Wasilewska: Samorząd terytorialny kontra alternatywne metody finansowania	338
Marek Wojciechowski: Zamożność a koszt władzy samorządowej w dużych miastach polskich	348

Summaries

Agata Bury: Budget deficit in local government units on the example of Łódź Voivodeship	23
Piotr Bury, Paweł Dziekański: Financial situation of poviats in Świętokrzyskie Voivodeship in 2008-2010	35
Jacek Chądzyński: Co-operation between communities and non-governmental organizations in Poland – presentation of study results.....	45
Adam Dąbrowski: Revitalization as an instrument of regional development policy in the local dimension.....	55
Niki Derlukiewicz: Activities undertaken in the European Union to promote innovation	64

Dariusz Głuszcuk: Innovation strategy, policy and system in the region – theoretical approach.....	75
Piotr Hajduga: Special economic zones in Poland vs. financial and economic crisis.....	89
Krystian Heffner, Brygida Klemens: Concepts of changes and new spatial processes in rural areas of Poland	101
Marian Kachniarz: Consolidation vs. efficiency in health care	112
Magdalena Kalisiak-Mędelska: The idea of partner cities. The example of Łódź.....	128
Iryna Kaminska: Instrumenty finansowe stymulowania rozwoju społeczno-gospodarczego regionu.....	138
Nadiya Khvyshechun: Ukrainian regions financial situation: before and post-crisis period	150
Brygida Klemens: Access to public services in rural areas of Opole Voivodeship	163
Stanisław Korenik: Globalization and knowledge based on economy vs. new economic space.....	175
Lubov Kovalska: Kwestie oceny i budowania konkurencyjności regionów Ukrainy.....	185
Agnieszka Krześ: Development of transport and communication infrastructure in big cities of Lower Silesia in the time of crisis	196
Andrzej Łuczyszyn: Globalization and localism in local development – selected elements	204
Marian Maciejuk: European Union funds as the supporting source for budgets of self-government units in Lower Silesia region	214
Anna Mempel-Śnieżyk: Local authorities vs. local development programming	226
Katarzyna Miszczak: Social and economic situation of Polish voivodeships in the present financial crisis	240
Jarosław Michał Nazarczuk: Are Polish Special Economic Zones growth poles at the time of austerity?.....	249
Mirosława Marzena Nowak: Influence of dairy cooperatives on space, economic, and environmental changes in modern economy.....	260
Oğuz Özbek: Problem rozgraniczania planowania przestrzennego w normatywnych regionach Turcji: lokalna strategia rozwoju Kayseri.....	269
Valentina Pidlisnyuk, Lesia Sokol: Podejścia do wdrażania zrównoważonego rozwoju w rolnictwie na poziomie lokalnym na przykładzie regionu kijowskiego – Ukraina	276
Andrew B. Pochtovyuk, Katerina A. Pryakhina: Regionalne aspekty zarządzania wyższą edukacją ekonomiczną na Ukrainie	284
Aldona Podgórnjak-Krzykacz: Local government in its relations with central government – presentation of survey results.....	294

Jacek Potocki, Zbigniew Piepiora: Conditions for the development of winter recreation in the eastern part of the Karkonosze Mountains.....	307
Małgorzata Rogowska: Knowledge based economy in the age of globalization	316
Karolina Rosomacha: Situation of regional development in the Czech Republic after 2000	326
Małgorzata Twardzik: Impact of shopping centers for the functioning of settlement units in the outer metropolitan area in Upper Silesian Voivodeship	337
Kinga Wasilewska: Local government vs. alternative financing methods.....	347
Marek Wojciechowski: Affluence vs. the cost of local government authority in Polish major cities.....	358

Niki Derlukiewicz

Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

DZIAŁANIA PODEJMOWANE W UNII EUROPEJSKIEJ NA RZECZ WSPIERANIA INNOWACYJNOŚCI GOSPODARKI

Streszczenie: W Unii Europejskiej, która chce uczynić gospodarkę europejską jedną z najbardziej konkurencyjnych na świecie, od wielu lat podejmowanych jest wiele działań i inicjatyw, mających na celu wspieranie badań, rozwoju i powstawania innowacji. W artykule przedstawione zostały wybrane działania podejmowane na rzecz wspierania innowacyjnej gospodarki oraz omówiono aktualną politykę innowacyjną prowadzoną w Unii Europejskiej, bazując na nowej strategii Europa 2020 i inicjatywie przewodniej „unia innowacji”.

Słowa kluczowe: działania, projekty, polityka innowacyjna, Unia Europejska.

1. Wstęp

Innowacyjność uznawana jest za jeden z najważniejszych czynników, który determinuje konkurencyjność gospodarki¹. W związku z tym na szczeblu zarówno Unii Europejskiej, jak i gospodarek poszczególnych państw członkowskich oraz regionów podejmowane są liczne działania, których celem jest wspieranie i tworzenie innowacyjnej gospodarki. Warto zauważyć, że innowacyjność gospodarki w dużym stopniu zależy od prowadzonej polityki innowacyjnej, która stała się jedną z ważnych polityk gospodarczych. Polityka ta łączy elementy polityki naukowej oraz polityki przemysłowej i obejmuje m.in. takie obszary, jak: wzmacnianie powiązań w systemie innowacji, kształtowanie i rozbudowywanie zdolności do wprowadzania innowacji (w dziedzinie techniki i technologii, jak również organizacji i edukacji), optymalne wykorzystanie innowacji jako podstawowego czynnika wzrostu gospodarczego oraz zwiększającego liczbę trwałych miejsc pracy, dokonywanie strukturalnych zmian technicznych, technologicznych i jakościowych w przemyśle². Ponadto polityka innowacyjna obejmuje programy unijne oraz rządowe, narzędzia,

---

¹ W. Janasz, *Innowacje w strategii rozwoju organizacji w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2009, s. 192.

² *Polityka innowacyjna w Polsce do 2006 roku, jako jeden z czynników poprawy konkurencyjności gospodarki*, Dokument Ministerstwa Gospodarki, [w:] www.mg.gov.pl.

instrumenty i mechanizmy, mające na celu oddziaływanie w sposób pośredni lub bezpośredni na poziom innowacyjności poszczególnych sektorów oraz podmiotów funkcjonujących w gospodarce³. Do głównych zadań polityki innowacyjnej zaliczyć należy:⁴

- tworzenie sprzyjających warunków dla innowacyjności, czyli stymulowanie konkurencyjności, ochrona praw własności intelektualnej i przemysłowej, poprawa otoczenia prawnego i zwiększenie nakładów finansowych na działalność innowacyjną;
- promocję działań innowacyjnych i dyfuzji innowacji;
- stymulowanie sprzężenia badań i innowacji – te działania polegają na tworzeniu strategicznej wizji dotyczącej kierunków prac badawczych i rozwojowych, tworzeniu nowych firm technologicznych oraz wzmacnianiu współpracy pomiędzy instytucjami badawczymi, uniwersytetami i firmami;
- tworzenie kultury innowacji – chodzi tu przede wszystkim o edukację i szkolenia, wymianę pracowników, studentów, naukowców pomiędzy instytucjami naukowymi i przedsiębiorstwami. Istotne tu jest także kształtowanie postaw innowacyjnych, kształtowanie świadomości władz publicznych oraz promowanie współpracy na rzecz innowacji.

Oczywiście tak opisaną politykę innowacyjną należy traktować jako ogólne ramy określające obszar jej zainteresowań i działań, ponieważ w praktyce każde państwo, a ostatnio coraz częściej regiony prowadzą własną politykę innowacyjną dostosowaną do warunków lokalnych. Z kolei na poziomie Unii Europejskiej prowadzona jest ponadnarodowa polityka innowacyjna, która wskazuje ogólne kierunki działań dla polityk wewnętrznych poszczególnych państw.

Celem artykułu jest przedstawienie aktualnej polityki innowacyjnej UE oraz wybranych działań, zrealizowanych dotychczas w Unii Europejskiej, na rzecz zwiększenia innowacyjności gospodarki.

2. Aktualna polityka innowacyjna Unii Europejskiej

W Unii Europejskiej przez wiele lat polityka innowacyjna przechodziła ewolucję, polegającą na redefiniowaniu celów oraz tworzeniu rozmaitych instrumentów oddziaływania⁵. Najnowsza strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Unii Europejskiej – Europa 2020, przyjęta przez państwa członkowskie UE w czerwcu 2010 r., to strategia, która zastępuje realizowaną od 2000 r., zmodyfikowaną pięć lat później,

³ W. Janasz, *Innowacje w zrównoważonym rozwoju organizacji*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011, s. 66.

⁴ E. Wojnicka, *Polityka innowacyjna i wsparcia systemu innowacyjnego w dobie integracji z Unią Europejską*, Wspólnoty Europejskie nr 12 (146), wyd. IKC, Warszawa 2003, s. 37-38.

⁵ K.B. Matusiak, *Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy. Rola i miejsce uniwersytetu w procesach innowacyjnych*, Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2010, s. 93.

strategię lizbońską, która w ostatnich latach wyznaczała trendy rozwojowe UE, wskazując m.in. na konieczność podejmowania działań na rzecz badań i innowacji. W nowej strategii Europa 2020 wskazuje się na trzy kluczowe, wzajemnie wzmacniające się elementy:⁶

- wzrost inteligentny (*smart growth*), czyli rozwój oparty na wiedzy i innowacjach,
- wzrost zrównoważony (*sustainable growth*), czyli transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej, efektywnie korzystającej z zasobów i konkurencyjnej,
- wzrost sprzyjający włączeniu społecznemu (*inclusive growth*), czyli wspieranie gospodarki charakteryzującej się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniającej spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną.

Jednym z priorytetów wspomnianej strategii jest także rozwój oparty na innowacjach, który będzie możliwy m.in. dzięki realizacji inicjatywy przewodniej (*flagship initiative*) „unia innowacji”. Inicjatywa ta ma służyć poprawie warunków ramowych dla innowacji oraz wykorzystaniu innowacji do rozwiązania najważniejszych problemów społecznych i gospodarczych. Podstawowym celem „unii innowacji” jest polepszenie warunków i dostępu do finansowania badań naukowych i innowacji oraz dopilnowanie, by innowacyjne pomysły zamieniały się w produkty i usługi, które wspierają wzrost gospodarczy. W opracowanym przez Komisję Europejską dokumencie dotyczącym „unii innowacji” podkreśla się, że UE powinna zająć się problemem niesprzyjających warunków do tworzenia innowacji (takich jak np.: niewystarczający dostęp do finansowania, kosztowne patenty, przestarzałe regulacje i procedury, powolne ustanawianie norm, które to powstrzymują prywatne inwestycje w badania i innowacje oraz uniemożliwiają pomysłom wejście na rynek), a zamiast powielania działań w różnych obszarach terytorialnych UE skoncentrować się na łączeniu wspólnych wysiłków na rzecz stworzenia europejskiej przestrzeni badawczej. W dokumencie tym zamieszczone zostały postulaty działań, które miałyby w tym pomóc. Do najważniejszych wskazanych wytycznych zaliczyć można następujące⁷:

- reforma szkolnictwa wyższego, stworzenie doskonałego, nowoczesnego systemu edukacji we wszystkich państwach członkowskich,
- przyciągnięcie młodych ludzi do badań naukowych oraz zaoferowanie im odpowiedniego wykształcenia i konkurencyjnych w skali międzynarodowej karier naukowych, tak aby zatrzymać ich w Europie oraz przyciągnąć najlepszych z zagranicy,
- zaangażowanie przedsiębiorstw w opracowywanie programów nauczania i studiów doktoranckich, aby kwalifikacje lepiej odpowiadały na potrzeby przemysłu;

⁶ http://ec.europa.eu/europe2020/index_pl.htm.

⁷ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, Projekt przewodni strategii Europa 2020, „unia innowacji”, SEC(2010) 1161, Bruksela 2010, s. 9-30.

- unikanie kosztownego powielania i niepotrzebnego pokrywania się krajowych prac badawczych,
  - dokończenie prac nad europejską przestrzenią badawczą do 2014 r.,
  - inwestycje w nowoczesną infrastrukturę,
  - usprawnienie unijnych instrumentów finansowania badań i innowacji oraz ukierunkowanie ich na realizację celów „unii innowacji”,
  - uproszczenie procedur aplikowania o środki finansowe,
  - wykorzystywanie partnerstwa publiczno-prywatnego w finansowaniu innowacji,
  - wspieranie innowacyjnych badań,
  - tworzenie i rozwój przedsiębiorstw, m.in. przez edukację w zakresie przedsiębiorczości,
  - uproszczenie procedur patentowych,
  - wprowadzenie surowszych celów i norm w zakresie ochrony środowiska jako bodźca do powstawania ekoinnowacji,
  - zwiększenie w UE zamówień publicznych na innowacyjne produkty i usługi,
  - stworzenie „piątej swobody” – możliwości swobodnego przemieszczania się pracowników naukowych oraz innowacyjnych pomysłów,
  - zintensyfikowanie transferu wiedzy pomiędzy przedsiębiorstwami a ośrodkami akademickimi i sprawienie, by odbywał się on ponad granicami.
  - wspieranie i doskonalenie inicjatywy Enterprise Europe,
  - zwiększenie dostępności wyników badań finansowanych ze środków publicznych,
  - ulepszenie systemu informacyjnego w dziedzinie badań naukowych,
  - zachęcanie do współpracy pomiędzy najbardziej innowacyjnymi regionami oraz regionami w państwach członkowskich, które mają w tej dziedzinie jeszcze sporo do nadrobienia,
  - opracowanie nowego wskaźnika mierzącego udział szybko rozwijających się innowacyjnych przedsiębiorstw w gospodarce,
  - stosowanie unijnej tablicy badań i innowacji, aby zapewnić porównywalność wyników UE i państw członkowskich względem szerokiego zestawu wskaźników.
- Warto także zaznaczyć, iż w dokumencie opracowanym przez Komisję Europejską wskazuje się aż na trzydzieści cztery zobowiązania omawianej „unii innowacji”, wśród których szczególnie podkreślić należy następujące⁸:
- wspieranie przez Komisję współpracy między przedsiębiorstwami a ośrodkami akademickimi poprzez tworzenie „przymierza wiedzy” na rzecz opracowywania nowych programów kształcenia uwzględniających zapotrzebowanie na umiejętności w zakresie innowacji,
  - wspieranie nawiązywania kontaktów między innowacyjnymi firmami i odpowiednimi inwestorami ponad granicami państw,

⁸ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, Projekt przewodni strategii Europa 2020, „unia innowacji”, SEC(2010) 1161, Bruksela 2010, s. 2-40.

- przedstawienie przez Komisję Europejską do 2012 r. ram europejskiej przestrzeni badawczej oraz środków pomocniczych służących usuwaniu przeszkód dla mobilności i współpracy transgranicznej z zamiarem wprowadzenia ich w życie do końca 2014 r.,
- zagwarantowanie przez Komisję do 2012 r. funduszom *venture capital* działającym w dowolnym państwie członkowskim możliwości prowadzenia działalności i inwestowania swobodnie na terenie całej UE (zakłada to zniesienie wszelkich niekorzystnych warunków podatkowych dotyczących działalności transgranicznej),
- rozpoczęcie w 2011 r. przez UE i państwa członkowskie przeglądu ram prawnych dotyczących kluczowych obszarów, począwszy od ekoinnowacji i europejskich partnerstw innowacji,
- wydanie w 2014 r. pierwszych patentów UE,
- od 2011 r. wspieranie przez Komisję istotnego programu badań w dziedzinie innowacji sektora publicznego i innowacji społecznych,
- wdrożenie do 2012 r. przez Unię Europejską oraz jej państwa członkowskie zintegrowanej polityki, tak aby najlepsi naukowcy, badacze i innowatorzy chcieli mieszkać i pracować w Europie oraz aby zachęcić wystarczającą liczbę wysoko wykwalifikowanych mieszkańców państw trzecich do pozostania w Europie,
- monitorowanie przez Komisję za pomocą unijnej tablicy wyników badań i innowacji ogólnych postępów skuteczności innowacji.

Przedstawione wyżej wytyczne oraz zobowiązania zawarte w „unii innowacji” wyznaczają kierunek dla rozwoju innowacyjnej gospodarki europejskiej, a ich realizacja może w przyszłości skutkować stworzeniem w UE silnej gospodarki opartej na badaniach i innowacjach. Należy jednak wspomnieć także o innych działaniach, które od kilku lat są realizowane w UE na rzecz innowacji, jako efektu polityki innowacyjnej prowadzonej we wcześniejszych latach.

3. Wybrane działania podjęte w Unii Europejskiej na rzecz rozwoju innowacji

W Unii Europejskiej działalność w dziedzinie innowacyjności, podejmowana od wielu lat, znajduje wyraz przede wszystkim w wielu inicjatywach i projektach, których realizacja ma przyczynić się do zwiększenia innowacyjności i konkurencyjności gospodarki europejskiej. Bardzo ważnym przedsięwzięciem jest inicjatywa Komisji Europejskiej mająca na celu stworzenie w Europie INNOVA – europejskiej platformy dla innowatorów w celu rozwijania oraz wymiany między sobą dobrych praktyk i idei. Celem jest ułatwienie rozwoju i wykorzystania europejskiego potencjału innowacyjnego przez tworzenie środowiska i warunków, w których mogą powstawać i rozwijać się innowacyjne przedsiębiorstwa. Do realizacji tego celu inicjatywa ta proponuje zakładanie związków publiczno-prywatnych oraz poprawę kierowania w takich obszarach, jak: rozwój innowacji, zarządzanie klastrami, finan-

sowanie innowacji, normy europejskie, jak również testowanie nowych narzędzi i praktyk. W ramach tej inicjatywy funkcjonuje strona internetowa (<http://www.europe-innova.eu>), na której dostępne są liczne publikacje, realizowane projekty oraz rekomendacje działań prowadzące do lepszego zrozumienia innowacyjnych wzorców w różnych sektorach. Kolejnym działaniem zasługującym na uwagę jest inicjatywa Komisji Europejskiej PRO INNO Europe, której celem jest stworzenie centralnego punktu do analiz polityki innowacyjnej, naukowej i rozwoju w Europie, z zamiarem uczenia się od najlepszych i przyczyniania się do rozwoju nowych i lepszych innowacji. Głównym zadaniem jest pomoc europejskim przedsiębiorstwom, aby mogły lepiej i szybciej stać się innowacyjnymi, oraz pomoc we współpracy pomiędzy różnymi środkami wsparcia innowacji, które istnieją w całej Europie (na poziomie regionalnym, krajowym czy wspólnotowym). W ramach tej inicjatywy prowadzone są analizy dotyczące mierzenia poziomu innowacyjności na poziomie narodowym oraz regionalnym (np. Inno-Metrics, Inno-Appraisal), które następnie są przedstawiane w formie raportów i publikacji. Ponadto inicjatywa ta stanowi platformę do wymiany informacji, poglądów, wzajemnego uczenia się i praktycznej współpracy pomiędzy podmiotami polityki innowacji oraz podmiotami wspierającymi innowacje, pochodzącymi z całej UE⁹.

Kolejnym istotnym działaniem podjętym w UE na rzecz innowacji było stworzenie w 2008 r. Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (EIT) z siedzibą w Budapeszcie, którego misją jest zwiększenie europejskiego zrównoważonego wzrostu i konkurencyjności przez wzmocnienie potencjału innowacyjnego UE. Podstawą funkcjonowania tej instytucji jest tworzenie tzw. wspólnot wiedzy i innowacji (*Knowledge and Innovation Communities – KICs*), które są jednostkami operacyjnymi EIT, oraz przekształcanie wyników badań naukowych w efekty ekonomiczne. Podstawą ich działalności jest łączenie trzech elementów trójkąta wiedzy (szkolnictwo wyższe, badania naukowe i biznesowe) w obszarach o wysokim stopniu potrzeb społecznych, którymi obecnie są: łagodzenie zmian klimatu, technologie informacyjne i komunikacyjne, zrównoważona energia. Poza tym działalnością EIT jest także rozwój przedsiębiorczości oraz edukacja na poziomie wyższym¹⁰.

Warto wspomnieć, że w UE tego typu przedsięwzięcia realizowane są również na poziomie regionalnym. Przykładem takich projektów mogą być np.:

- Regionalny Serwis Informacyjny Badań i Innowacji – jest to inicjatywa CORDIS, której głównym celem jest zapewnienie informacyjnej przestrzeni pracy dla badań regionalnych i działań innowacyjnych, z koncentracją przede wszystkim na lokalnych i regionalnych podmiotach (np. MŚP, uczelniach wyższych). Informacyjna przestrzeń pracy ma: umożliwić regionom promowanie ich lokalnego środowiska badań i innowacji oraz działalności w obszerniejszym europejskim kontekście¹¹.

⁹ <http://www.proinno-europe.eu>.

¹⁰ <http://eit.europa.eu>.

¹¹ <http://cordis.europa.eu>.

- Europejska Sieć Innowacji w Żywności (*Food Innovation Network Europe* – FINE) – to kolejna inicjatywa Komisji Europejskiej, w ramach której powstała sieć europejskich regionów, które łączą swe wysiłki, zachęcając do innowacji i współpracy, aby Europa stała się najbardziej konkurencyjnym na świecie rynkiem spożywczym. Sieć FINE rozwija strategie, aby przynieść więcej inwestycji w badania i rozwój technologiczny, oraz zachęca polityki europejską, narodowe i regionalne do inwestowania w B+R oraz innowacje w sektorze spożywczym, prowadząc do większej konkurencyjności europejskiego przemysłu spożywczego¹².
- Sieć Innowacyjnych Regionów w Europie – *Innovating Regions in Europe* (IRE), która została utworzona przez Komisję Europejską w połowie lat 90. ubiegłego wieku. Zajmuje się łączeniem europejskich regionów zainteresowanych wzmacnianiem konkurencyjności, innowacyjnością i strategiami innowacyjnymi oraz wymianą doświadczeń między nimi. Sieć IRE składa się z 235 członków (regionów) pochodzących z 27 krajów UE, a także z Islandii, Norwegii, Szwajcarii i Turcji. Przez ostatnią dekadę regiony członkowskie IRE wygenerowały obszerny zakres doświadczeń odnośnie do regionalnych strategii innowacji i działalności w zakresie wspierania innowacyjności regionów. Każdy region członkowski IRE jest reprezentowany w sieci przez regionalną instytucję, która ma koordynującą odpowiedzialność za innowacyjną politykę w regionie. Do głównych projektów realizowanych w ramach sieci IRE należy zaliczyć projekty RIS, które są główną działalnością sieci IRE – pozwalają regionom gruntownie analizować ich system innowacji i decydować o strategicznych priorytetach w celu poprawienia innowacyjności gospodarki regionalnej¹³.

4. Podsumowanie

Liczne projekty, inicjatywy i działania podejmowane na poziomie zarówno wspólnotowym, krajowym, jak i regionalnym są potwierdzeniem tego, jak ważne miejsce w UE zajmują badania i innowacje. Wszystkie przedstawione w artykule działania zrealizowane do tej pory na rzecz wspierania innowacyjności unijnej gospodarki na poziomie wspólnotowym, jak również regionalnym należy uznać za bardzo ważne. Za szczególnie istotne działanie należy uznać powołanie Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii, który jest nową instytucją wspólnotową łączącą badania, edukację oraz przedsiębiorczość. Ponadto za istotne należy uznać przedsięwzięcia realizowane w ramach inicjatywy Europe Innova oraz Pro Inno Europe oraz poszczególne projekty realizowane już w ramach tych inicjatyw. Należy jednak zwrócić uwagę, że bardzo często wraz z zakończeniem dofinansowania ze środków UE projekty te ulegają zakończeniu, co z pewnością nie jest sprzyjającym zjawiskiem. Przykładami interesujących i istotnych (z punktu widzenia tworzenia innowacyjnej

¹² www.networkfine.net.

¹³ <http://www.innovating-regions.org>.

gospodarki w regionach UE) projektów, które niestety nie są kontynuowane, są omówione w artykule portal Innovating Regions in Europe (IRE) oraz projekt FINE. Niestety takich projektów jest znacznie więcej, a warto byłoby w przyszłości kontynuować kluczowe projekty z punktu widzenia tworzenia innowacyjnej gospodarki, poszukując innych form finansowania ich dalszej działalności. Być może pomocna będzie nowa inicjatywa „unia innowacji”, której jednym z założeń jest poprawa dostępu do finansowania badań naukowych i innowacji w Europie, co pozwoli efektywniej przetwarzać innowacyjne pomysły na nowe produkty i usługi¹⁴.

Reasumując, można stwierdzić, że w Unii Europejskiej podjęty został ogromny wysiłek na rzecz stworzenia innowacyjnej gospodarki. Widać to nie tylko w dużej liczbie zrealizowanych projektów, ale także w tworzeniu kompleksowych badań, statystyk dotyczących innowacyjności w różnych przekrojach przestrzennych i sektorowych. Na razie niestety jeszcze nie można stwierdzić, że UE to najbardziej innowacyjna gospodarka na świecie, ale z pewnością jest na dobrej drodze, by w przyszłości tak się stało. Nowa inicjatywa „unii innowacji” jest kolejnym przykładem na to, że UE kolejne lata nadal będzie koncentrować na badaniach i tworzeniu innowacyjnych rozwiązań, w finansowaniu których pomocny będzie nowy instrument finansowy Horizon 2020.

Literatura

- Janasz W., *Innowacje w strategii rozwoju organizacji w Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2009, s. 192.
- Janasz W., *Innowacje w zrównoważonym rozwoju organizacji*, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2011, s. 66.
- Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów, Projekt przewodni strategii Europa 2020, „unia innowacji”, SEC(2010) 1161, Bruksela 2010.
- Matusiak K.B., *Budowa powiązań nauki z biznesem w gospodarce opartej na wiedzy. Rola i miejsce uniwersytetu w procesach innowacyjnych*, Oficyna Wydawnicza Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Warszawa 2010, s. 93.
- Polityka innowacyjna w Polsce do 2006 roku, jako jeden z czynników poprawy konkurencyjności gospodarki*, Dokument Ministerstwa Gospodarki, [w:] www.mg.gov.pl.
- Wojnicka E., *Polityka innowacyjna i wsparcia systemu innowacyjnego w dobie integracji z Unią Europejską*, Wspólnoty Europejskie nr 12 (146), Wyd. IKC, Warszawa 2003, s. 37-38.
- www.networkfine.net.
- <http://cordis.europa.eu>.
- <http://eit.europa.eu>.
- <http://www.innovating-regions.org>.
- <http://www.pi.gov.pl>.
- <http://www.proinno-europe.eu>.

¹⁴ <http://www.pi.gov.pl/>

ACTIVITIES UNDERTAKEN IN THE EUROPEAN UNION TO PROMOTE INNOVATION

Summary: The European Union, which aspires to become one of the most competitive economy in the world, takes a number of actions and initiatives to promote and support innovation. The article presents selected activities undertaken to promote innovation, as well as describes the current innovation policy pursued in the European Union, based on the new Europe 2020 and the initiative of innovation union.

Keywords: activities, projects, innovation policy, European Union.